

70 ÁR SÍÐAN FÓL

Farna mikudag var 14. september og 70 ár síðan fólkaatkvøðan var um støðu Føroya í danska ríkinum

SÓLVIT E. NOLSØ

Úrslitið gjørdist, sum flestu kunnugt, at fleiri atkvøður vórðu fyrri loysing. Tilsamans fekk loysingin 5638 atkvøður, stjórnaruppskotið fyrri framhaldandi at verða saman við Danmark fekk 5454 atkvøður og 477 atkvøður vórðu ógildigar. 5592 fól, ella gott 32.5%, vórðu ikki á valið.

Tað bleiv av fleiri tulkað sum ein sigur til loysingina, men so einfalt gjørdist tað ikki. Millum annað settu fleiri spurning við, at loysing og samband fingur nærum líka nógvar atkvøður, ein triðing í part, men tann seinast triðingurin var ikki á vali av ymsum orsökum. Av tí ikom ein tulkingartrupulleiki um úrslitið. Hvør hevði nú vunnið?

Dagblaðið hevði 10. september eina grein, har róð var uppundir, at úrslitið av fólkaatkvøðuni skuldi brúkast vegleiðandi. Tvs, at úrslitið var ein vegleiðing, hvør átti samráðingarrættin eftir fólkaatkvøðuna, føroyingar ella danir.

Andrass Samuelson sigur í Dimmalætting sama dag, at "Det Færøske folk bestemmer i Virkeligheden selv, om Statsforbindelsen med Danmark skal fortsættes eller afbrydes".

Eftir at úrslitið var greitt, skrivar Thorstein Petersen í oddagreinini í Dagblaðnum 17. september, at nú hevði føroyska fólkið tikið eina "fastlagda avgerð um at Fyri Føroyingum ráða Føroyingar".

Eftir valið finst Andrass Samuelson finst at Thorsteini Peter-

sen og Fólkaflokkinum í Dimmalætting, at teir nú vilja tulka úrslitið sum bindandi, meðan teir áðrenn hildu tað verða vegleiðandi. Sambandsflokkurin metir, at tað ov stór óvissa um úrslitið og dregur m.a. tey fram, sum ikki vórðu á val, sum verandi

fyrri sambandsuppskotið, tí tey vórðu nøgd við núverandi støðu.

Vert er eisini at bita merkið í, at Knud Kristensen, forsætismálaráðharri í Danmark, segði í stuttari viðmerking, at eftir hans-

ara egnu meting hevði Føroyar valt loysing og tí máttu samráðingar nú fara í gongd.

Petur Mohr Dam tekur í Sosialinum 21. september orðini hjá Knud Kristensen til eftirtektar.

P.M. Dam mælir til, at føroyingar nú skipa seg sum ein sjálvstøðugan socialistiskan stat, har landið yvirtekur produktionsapparatið og øll onnur lög í samfelagnum, sum nú vórðu í vanda fyrri at fella

DAĞBILANDI

Nr. 71

TÝSDAGIN 17. SEPTEMBER 1946

12. árgangur

Fyri Føroyum

ráða Føroyingar!

Leygarkvöldið tann 14. september 1946 fingur Føroyingar tey gleðisboðini, at Føroya fólkið hevði broytt okkara ynski: „Fyri Føroyum skulu Føroyingar ráða“ til eina sterka fastlagda avgerð um at Fyri Føroyum ráða Føroyingar. Sjálvandi fóru øll flogg á stong sunnumorgunin, tann fyrsta dagin vit Føroyingar høvdu tikið við ræðinum í egnum landi.

Ein fólkaatkvøða er ikki nakað ið kann broytast, ella nakað ein kann fara til fleiri ferðir. Úrslitið av fólkaatkvøðuni er bindandi, og fólksins umboðsmenn mugu nú ásannað, at Føroya fólkið sum sín vilja hevur sagt teimum eini boð, ið vóru orðaði sum eitt ynski, men sum veruliga er eitt krav: tí fólksins dómur er landsins lóg. Tað stendur nú til fólksins umboðsmenn at seta í verk, tað teir hava fingið at vita frá fólkinum.

Løgtingið hevur næsta fund leygardagin 21. september 1946 kl. 4, og er tað sjálvandi, at hesi boðini frá Føroya fólki, eru tey, ið tingið nú fyrst av øllum má taka til viðgerðar, soleiðis at tað beinanvegin kann verða gjørt tað, ið er beint og neyðugt. Tíðin er enn líðin so stutt síðani úrslitið kom fram, at eg einans kann siga frá míni egnu hugsan, tí stundir hava enn ikki verið til at samráðast við aðrar tingmenn og við flokksfeløg, men eftir míni áskoðan er tað komin ein klárleiki inn í virki fyrri at leggja framtíðarstøðuna til rættis, sum fer at gera arbeiðið lættari í komandi døgum. Tað, ið vit hava framtíðandi, at Føroya frælsi ikki kundi finna søm- ulig kór innanfyri ta grundlóg, ið er danska fólksins, er nú á- sannað av Føroya fólki, og um hetta kann tað tí ikki meira verða trætumál. Nú er at seta í verk tað landastýri, ið skal taka við, nú vit Føroyingar ráða í Føroyum. Her eru sjálvandi nógvar tættir at greiða og eg má sum mína hugsan halda at tað er neyðugt, at fólkið, ið hevur givið hesi boð tann 14. september 1946, eisini fær høvi til at velja sær teir menn, sum fólkið vil hava til at leggja hetta til rættis; tað má tí eftir míni hugsan skjólast gjørligt takast lögtingsval, meðan tað ið fer fram áðrenn valið, má verða at taka við landastýrinum, og annars ikki at gera nakra nevrandi broyting áðrenn fólksins nýggju umboðsmenn hava tikið við starvi sínum.

Eitt komandi lögtingsval vil tí eisini fáa ein annan dóm enn tey, ið eru farin frammanundan. Higar til hava menn talað um samband ella sjálvstýri, men eitt lögtingsval kann ikki broyta eina

fólkaatkvøðu á henda hátt. Nú er tað fastlagt, at vit hava ræði í egnum landi, nú verður tað við komandi lögtingsval at avgera, hvørjar menn vit vilja hava til at loysa tveir spurningar: 1) at seta á stovn tey stjórnaruppskotið, ið okkum krevjast fyrst í egnum landi, og 2) at seta rættis okkara viðurskifti til rættis og har fyrst og fremst okkara viðurskiftir við Danir, har tað nóg, ið má gerast gjørt, tað verða teir nýggju mennir, ið skulu avgera, hvar einar fríar Føroyar kunnu skulu hava við Danir. Eg skrivi aði undan atkvøðugreiðslu, tá úrslitið var komið, so mátti vit fyrst seta á stovn okkara landastýri, áðrenn nakrar samráðingar kundu fara fram, og eg fái tað soleiðis, at danski forsetisráðharrin, Knud Kristensen, tá hann til útvarp Dana í gjár segði frá, at nú var skilnaður komin, og nú máttu vit virka fyrri, at skilnaðurin varð settur í verk í góðari semju, er av somu uppfatan sum eg, at einans eitt føyoykt landastýri, við fullari ráðharrabýrgd fyrri Føroya fólkaavala tingi, kann taka upp samráðingar við dansku tjóðina aftaná avgerðina seinasta leygardag.

Lat meg bert alfrat siga, at formurin fyrri tí dómi fólkið feidi leygardagin, ikki var orðaður av okkum, men av sambandsmonnum saman við javnaðarmonnum. Teir høvdu gloymt tað gamla orðalagið um hann, ið gevur eina grøv fyrri øðrum, og sjálvur fellur í hana. Av hesum vænti eg ikki vil koma nokur misskiljing, tí allir Føroyingar vita, at tað sum ástóð, var at fáa áðrenn av at Føroyingar ráða í Føroyum, og har hevur svarið verið greitt. At leggja til rættis framtíðar stjórnarskipanina og samvirki við aðrar tjóðir, serliga ta dansku, er tann spurningur, ið — aftaná at vit hava tikið við ræðinum — óloystur, og hann er loysast til fullnar av fólksins framtíð, tað fólkið hevur valt sær menninar.

Eg eri ógviliga fegin yvir at Føroya fólki er komið til eina so greiða støðu sum atkvøðugreiðslan visir. Vit mega nú áðrenn at arbeiðsdagurin er byrjaður, og ikki vera blindir fyrri, at byrðirnar kunnu til tíðir verða tungar, men ganga við hólga fram og virka út frá tí, at tú ongantíð leggur stórra byrði á aðrar, enn tær tú ert til reiðar at ganga undir sjálvur, tá kunnu vit vera visir í, at úr-

slitið vil verða gott. Fólkið kemur til fyrsta val at taka eitt álvarsamt stig, at velja teir menn, ið skulu leggja landastýrið til rættis, og um eg skuldi verðið ein av teimum monnum, sum koma at taka lut í hesum virki, so vil eg ganga inn til hetta arbeiði av fullum huga.

Tórshavn, 16. september 1946.

Thorstein Petersen

„Leygarkvöldið tann 14. september 1946 fingur Føroyingar tey gleðisboðini, at Føroya fólkið hevði broytt okkara ynski: „Fyri Føroyum skulu Føroyingar ráða“ til eina sterka fastlagda avgerð um at FYRI FØROYUM RÁÐA FØROYINGAR.“

LOYSING FEKK MEIRILUTA!

Loysing fekk 5656 atkvøður, stjórnaruppskotið 5490, ógildugar, nei og blankar vóru 478. — 67,5 prosent av veljarafjøldini hava lutikið í valinum.

Úrslitið av fólkaatkvøðuni sýnur eftir fyrirlis uppteljingini, at 5656 atkvøðu fyrri loysing, 5490 fyrri stjórnaruppskotið og 478 ógildugar, nei og blankar. — Útroknað í prosentum gevur hetta fyrri loysing 48,7%, fyrri stjórnaruppskotið 47,2% og ógildugar, nei og blankar 4,1%. — Henda nevnd hevur nú lokið arbeiði sum tó hevur verið stöðgað av stríðsávum. Á Vedel Táning hevur verið formaður nevndarinnar og Íslendingurinn Árni Friðriksson skrivari. Nevndin skuldi í visindaligum grundarlag kann um ikki grund var fyrri at fríða flóina fyrri troli og snurraváð. Nevndin skuldi savna saman alt ið menn vistu um fiskiskap í flóanum, gera nýggjar rannsóknir og soleiðis lætta heilt greitt um fiskiskap.

„Tað stendur nú til fólksins umboðsmenn at seta í verk, tað teir hava fingið at vita frá fólkinum“

Luttókan hevur ikki verið av tí mesta, minni bæði fyrri sambandsflokkarnar og hinar flokkarnar. Í Havn hevur luttókan verið gott 63%. Metur ein úrslitini frá teim

ymisku byggunum saman við úrslitini frá seinasta lögtingsvali, so sær ein, at eisini ein partur av tí sjálvstýrishugaða fólkinum, tíverri hevur sítíð heima.

Aðrástini í blaðnum er gjørt upp hvørja bygð fyrri seg, tær ógildugu, nei- og blankar atkvøður eru taldar saman. — Vit taka annars fyrirvarni fyrri smáum broytingum ið kunnu koma upp.

Tórshavn, 16. september 1946.

Thorstein Petersen

„Leygarkvöldið tann 14. september 1946 fingur Føroyingar tey gleðisboðini, at Føroya fólkið hevði broytt okkara ynski: „Fyri Føroyum skulu Føroyingar ráða“ til eina sterka fastlagda avgerð um at FYRI FØROYUM RÁÐA FØROYINGAR.“

„Tað stendur nú til fólksins umboðsmenn at seta í verk, tað teir hava fingið at vita frá fólkinum“

„Leygarkvöldið tann 14. september 1946 fingur Føroyingar tey gleðisboðini, at Føroya fólkið hevði broytt okkara ynski: „Fyri Føroyum skulu Føroyingar ráða“ til eina sterka fastlagda avgerð um at FYRI FØROYUM RÁÐA FØROYINGAR.“

„Leygarkvöldið tann 14. september 1946 fingur Føroyingar tey gleðisboðini, at Føroya fólkið hevði broytt okkara ynski: „Fyri Føroyum skulu Føroyingar ráða“ til eina sterka fastlagda avgerð um at FYRI FØROYUM RÁÐA FØROYINGAR.“

„Leygarkvöldið tann 14. september 1946 fingur Føroyingar tey gleðisboðini, at Føroya fólkið hevði broytt okkara ynski: „Fyri Føroyum skulu Føroyingar ráða“ til eina sterka fastlagda avgerð um at FYRI FØROYUM RÁÐA FØROYINGAR.“

„Leygarkvöldið tann 14. september 1946 fingur Føroyingar tey gleðisboðini, at Føroya fólkið hevði broytt okkara ynski: „Fyri Føroyum skulu Føroyingar ráða“ til eina sterka fastlagda avgerð um at FYRI FØROYUM RÁÐA FØROYINGAR.“

„Leygarkvöldið tann 14. september 1946 fingur Føroyingar tey gleðisboðini, at Føroya fólkið hevði broytt okkara ynski: „Fyri Føroyum skulu Føroyingar ráða“ til eina sterka fastlagda avgerð um at FYRI FØROYUM RÁÐA FØROYINGAR.“

„Leygarkvöldið tann 14. september 1946 fingur Føroyingar tey gleðisboðini, at Føroya fólkið hevði broytt okkara ynski: „Fyri Føroyum skulu Føroyingar ráða“ til eina sterka fastlagda avgerð um at FYRI FØROYUM RÁÐA FØROYINGAR.“

„Leygarkvöldið tann 14. september 1946 fingur Føroyingar tey gleðisboðini, at Føroya fólkið hevði broytt okkara ynski: „Fyri Føroyum skulu Føroyingar ráða“ til eina sterka fastlagda avgerð um at FYRI FØROYUM RÁÐA FØROYINGAR.“

„Leygarkvöldið tann 14. september 1946 fingur Føroyingar tey gleðisboðini, at Føroya fólkið hevði broytt okkara ynski: „Fyri Føroyum skulu Føroyingar ráða“ til eina sterka fastlagda avgerð um at FYRI FØROYUM RÁÐA FØROYINGAR.“

„Leygarkvöldið tann 14. september 1946 fingur Føroyingar tey gleðisboðini, at Føroya fólkið hevði broytt okkara ynski: „Fyri Føroyum skulu Føroyingar ráða“ til eina sterka fastlagda avgerð um at FYRI FØROYUM RÁÐA FØROYINGAR.“

„Leygarkvöldið tann 14. september 1946 fingur Føroyingar tey gleðisboðini, at Føroya fólkið hevði broytt okkara ynski: „Fyri Føroyum skulu Føroyingar ráða“ til eina sterka fastlagda avgerð um at FYRI FØROYUM RÁÐA FØROYINGAR.“

„Leygarkvöldið tann 14. september 1946 fingur Føroyingar tey gleðisboðini, at Føroya fólkið hevði broytt okkara ynski: „Fyri Føroyum skulu Føroyingar ráða“ til eina sterka fastlagda avgerð um at FYRI FØROYUM RÁÐA FØROYINGAR.“

„Leygarkvöldið tann 14. september 1946 fingur Føroyingar tey gleðisboðini, at Føroya fólkið hevði broytt okkara ynski: „Fyri Føroyum skulu Føroyingar ráða“ til eina sterka fastlagda avgerð um at FYRI FØROYUM RÁÐA FØROYINGAR.“

„Leygarkvöldið tann 14. september 1946 fingur Føroyingar tey gleðisboðini, at Føroya fólkið hevði broytt okkara ynski: „Fyri Føroyum skulu Føroyingar ráða“ til eina sterka fastlagda avgerð um at FYRI FØROYUM RÁÐA FØROYINGAR.“

„Leygarkvöldið tann 14. september 1946 fingur Føroyingar tey gleðisboðini, at Føroya fólkið hevði broytt okkara ynski: „Fyri Føroyum skulu Føroyingar ráða“ til eina sterka fastlagda avgerð um at FYRI FØROYUM RÁÐA FØROYINGAR.“

„Leygarkvöldið tann 14. september 1946 fingur Føroyingar tey gleðisboðini, at Føroya fólkið hevði broytt okkara ynski: „Fyri Føroyum skulu Føroyingar ráða“ til eina sterka fastlagda avgerð um at FYRI FØROYUM RÁÐA FØROYINGAR.“

„Leygarkvöldið tann 14. september 1946 fingur Føroyingar tey gleðisboðini, at Føroya fólkið hevði broytt okkara ynski: „Fyri Føroyum skulu Føroyingar ráða“ til eina sterka fastlagda avgerð um at FYRI FØROYUM RÁÐA FØROYINGAR.“

„Leygarkvöldið tann 14. september 1946 fingur Føroyingar tey gleðisboðini, at Føroya fólkið hevði broytt okkara ynski: „Fyri Føroyum skulu Føroyingar ráða“ til eina sterka fastlagda avgerð um at FYRI FØROYUM RÁÐA FØROYINGAR.“

„Leygarkvöldið tann 14. september 1946 fingur Føroyingar tey gleðisboðini, at Føroya fólkið hevði broytt okkara ynski: „Fyri Føroyum skulu Føroyingar ráða“ til eina sterka fastlagda avgerð um at FYRI FØROYUM RÁÐA FØROYINGAR.“

„Leygarkvöldið tann 14. september 1946 fingur Føroyingar tey gleðisboðini, at Føroya fólkið hevði broytt okkara ynski: „Fyri Føroyum skulu Føroyingar ráða“ til eina sterka fastlagda avgerð um at FYRI FØROYUM RÁÐA FØROYINGAR.“

„Leygarkvöldið tann 14. september 1946 fingur Føroyingar tey gleðisboðini, at Føroya fólkið hevði broytt okkara ynski: „Fyri Føroyum skulu Føroyingar ráða“ til eina sterka fastlagda avgerð um at FYRI FØROYUM RÁÐA FØROYINGAR.“

„Leygarkvöldið tann 14. september 1946 fingur Føroyingar tey gleðisboðini, at Føroya fólkið hevði broytt okkara ynski: „Fyri Føroyum skulu Føroyingar ráða“ til eina sterka fastlagda avgerð um at FYRI FØROYUM RÁÐA FØROYINGAR.“

„Leygarkvöldið tann 14. september 1946 fingur Føroyingar tey gleðisboðini, at Føroya fólkið hevði broytt okkara ynski: „Fyri Føroyum skulu Føroyingar ráða“ til eina sterka fastlagda avgerð um at FYRI FØROYUM RÁÐA FØROYINGAR.“

„Leygarkvöldið tann 14. september 1946 fingur Føroyingar tey gleðisboðini, at Føroya fólkið hevði broytt okkara ynski: „Fyri Føroyum skulu Føroyingar ráða“ til eina sterka fastlagda avgerð um at FYRI FØROYUM RÁÐA FØROYINGAR.“

„Leygarkvöldið tann 14. september 1946 fingur Føroyingar tey gleðisboðini, at Føroya fólkið hevði broytt okkara ynski: „Fyri Føroyum skulu Føroyingar ráða“ til eina sterka fastlagda avgerð um at FYRI FØROYUM RÁÐA FØROYINGAR.“

„Leygarkvöldið tann 14. september 1946 fingur Føroyingar tey gleðisboðini, at Føroya fólkið hevði broytt okkara ynski: „Fyri Føroyum skulu Føroyingar ráða“ til eina sterka fastlagda avgerð um at FYRI FØROYUM RÁÐA FØROYINGAR.“

„Leygarkvöldið tann 14. september 1946 fingur Føroyingar tey gleðisboðini, at Føroya fólkið hevði broytt okkara ynski: „Fyri Føroyum skulu Føroyingar ráða“ til eina sterka fastlagda avgerð um at FYRI FØROYUM RÁÐA FØROYINGAR.“

„Leygarkvöldið tann 14. september 1946 fingur Føroyingar tey gleðisboðini, at Føroya fólkið hevði broytt okkara ynski: „Fyri Føroyum skulu Føroyingar ráða“ til eina sterka fastlagda avgerð um at FYRI FØROYUM RÁÐA FØROYINGAR.“

„Leygarkvöldið tann 14. september 1946 fingur Føroyingar tey gleðisboðini, at Føroya fólkið hevði broytt okkara ynski: „Fyri Føroyum skulu Føroyingar ráða“ til eina sterka fastlagda avgerð um at FYRI FØROYUM RÁÐA FØROYINGAR.“

rannsóknarráðið. Tá var endaliga skotið upp at Faksafloin skuldi fríðast sum ein roynd.

Í samtyktini verður sakt at royndir skulu gerðast at fríða íslendsk havoki, har tað er umráðandi fyrri uppvaksandi fiski, í fyrsta lagið verður hetta gjørt fyrri Faksafloin.

Friðingafloin verður fyrst 10 ár, ið hann verður fríðast.

Íslendingar skulu hava eitt íslenskt land í Reykjavík.

Íslendingar skulu hava eitt íslenskt land í Reykjavík.

Íslendingar skulu hava eitt íslenskt land í Reykjavík.

Íslendingar skulu hava eitt íslenskt land í Reykjavík.

Íslendingar skulu hava eitt íslenskt land í Reykjavík.

Íslendingar skulu hava eitt íslenskt land í Reykjavík.

Íslendingar skulu hava eitt íslenskt land í Reykjavík.

Íslendingar skulu hava eitt íslenskt land í Reykjavík.

Íslendingar skulu hava eitt íslenskt land í Reykjavík.

Íslendingar skulu hava eitt íslenskt land í Reykjavík.

Íslendingar skulu hava eitt íslenskt land í Reykjavík.

Íslendingar skulu hava eitt íslenskt land í Reykjavík.

Íslendingar skulu hava eitt íslenskt land í Reykjavík.

Íslendingar skulu hava eitt íslenskt land í Reykjavík.

Íslendingar skulu hava eitt íslenskt land í Reykjavík.

Íslendingar skulu hava eitt íslenskt land í Reykjavík.

Íslendingar skulu hava eitt íslenskt land í Reykjavík.

Íslendingar skulu hava eitt íslenskt land í Reykjavík.

Íslendingar skulu hava eitt íslenskt land í Reykjavík.

Íslendingar skulu hava eitt íslenskt land í Reykjavík.

Íslendingar skulu hava eitt íslenskt land í Reykjavík.

Íslendingar skulu hava eitt íslenskt land í Reykjavík.

Íslendingar skulu hava eitt íslenskt land í Reykjavík.

Íslendingar skulu hava eitt íslenskt land í Reykjavík.

Íslendingar skulu hava eitt íslenskt land í Reykjavík.

Íslendingar skulu hava eitt íslenskt land í Reykjavík.

Íslendingar skulu hava eitt íslenskt land í Reykjavík.

Íslendingar skulu hava eitt íslenskt land í Reykjavík.

Íslendingar skulu hava eitt íslenskt land í Reykjavík.

Íslendingar skulu hava eitt íslenskt land í Reykjavík.

Íslendingar skulu hava eitt íslenskt land í Reykjavík.